

Justyna Radelczuk¹
Aleksandra Tomaszewska²
Pod merytoryczną opieką – ppłk dr Marka Bodzianego

SPOŁECZEŃSTWO RUMUŃSKIE UWIĘZIONE W STEREOTYPACH

Streszczenie: *Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zagadnienia stereotypów istniejących na temat społeczności rumuńskiej. Artykuł koncentruje się na przybliżeniu teoretycznego zagadnienia istoty stereotypów, ich źródeł, funkcji oraz różnicy między uprzedzeniami. Artykuł przedstawia główne problemy dotyczące niechęci poznawania nowych kultur oraz braku zaangażowania w weryfikację ogólnie przyjętych stereotypów.*

Słowa kluczowe: *stereotypy, , uprzedzenia, Rumunia, Romowie, Rumuni*

WSTĘP

Stereotypy obecne są w życiu każdego człowieka już od narodzin. Tkwiąc w naszej naturze ludzkiej posługujemy się nimi na co dzień. Zdecydowanie, łatwiej przystawajmy je niż potwierdzone fakty czy wiedzę o innej kulturze. Automatycznie przenikają do działań i myśli ludzi oraz całych społeczeństw. Ważne jest, że aby pomimo ich funkcjonowania, być w stanie uświadomić sobie ich nieprawdziwość i podjąć działania, które pomogą w ich zmianie. W znacznej części treść stereotypów zdeterminowana jest przez kulturę. Postrzeganie innych grup poprzez pryzmat własnej kultury czy tradycji sprzyja zapoczątkowaniu stereotypów np. etnicznych i znacząco wpływa na proces komunikacji międzykulturowej i może przyczyniać się do niechęci i unikania kontaktu z innymi przedstawicielami grup społecznych.

1. ISTOTA STEREOTYPÓW

Stereotypy są zjawiskiem obecnym w każdej kulturze i mają nieświadomy wpływ na nasze zachowanie. Stanowią one sztywną formę świadomości społecznej. W związku z tym zmiana i pozbycie się stereotypu jest procesem bardzo powolnym. Sama nazwa stereotypu wywodzi się z połączenia dwóch greckich wyrażen: przymiotnika *stereos*, rozumianego jako trwały, twardy i rzeczownika *typos* oznaczającego odcisk, odbicie, ślad³. Trwałość stereotypu wiąże się z odtwarzaniem go w dość długim okresie czasu w tej samej, niezmiennej postaci. Dość przejrzyste pojęcie stereotypu wprowadził Walter Lippmann, amerykański myśliciel. W swojej pracy pt.

---

¹ Justyna Radelczuk - studentka 2 roku studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w Akademii Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu.

² Aleksandra Tomaszewska – studentka 2 roku studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w Akademii Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu.

³ J. Błuszkowski, *Przemiany stereotypów narodowych w procesie transformacji systemowej w Polsce*, <http://biblioteka.oapuw.pl/wp-content/uploads/2013/03/buszkowski-przemiany-stereotypw-narodowych.pdf>, [dostęp z dnia:16.01.2018].

Public Opinion wydanej w 1992 r. w Nowym Jorku stereotyp zdefiniował jako: *funkcjonujący w świadomości społecznej, uproszczony i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości odnoszący się do rzeczy, osób, grup społecznych, instytucji itp., często oparty na niepełnej lub fałszywej wiedzy o świecie, utrwalony jednak przez tradycję i z trudem ulegający zmianom*⁴. Tego terminu użył on w celu określenia „obrazu znajdującego się w głowie”, poprzez który tworzone są opisy nie zawsze zgodne z prawdą. Jak się okazuje, obecność stereotypów w społeczeństwie zapewnia poniekąd względne bezpieczeństwo umysłowe poprzez co są one niechętnie eliminowane. Stereotypy w pewnym stopniu zwalniają nas z myślenia o tym jak naprawdę wygląda świat i dzięki ich istnieniu świat ten wydaje się bardziej znajomy.

Stereotypy charakteryzują się sztywnością i oporem zmienności – nabyte raz, zwłaszcza w dzieciństwie nie dopuszczają niezgodnych z nimi informacjami. Trudność w zmianie stereotypów polega przede wszystkim na tym, że mają one tendencję do łączenia się ze sobą, czego wynikiem może być tworzenie się ideologii, która jeszcze bardziej je utrwała. Skupiając się na istocie stereotypów, warto podkreślić, że działają one w obie strony zarówno na stronę stereotypizującą jak i stereotypizowaną. Osoba, w stosunku do której kierowane są stereotypy znajduje się w o wiele trudniejszej sytuacji. Mianowicie, bardzo trudno jest jej pokazać swoją indywidualną stronę i udowodnić, że utrwalane przez pokolenia wyobrażenia nie są prawdziwe. Perspektywa postrzegania obu tych osób w kontekście korzyści i strat została zawarta w tabelach 1 i 2.

Tabela 1. Perspektywa osoby stereotypizowanej

KORZYŚCI	STARTY
wzmocnienie poczucia tożsamości i przynależności do swojej grupy	izolacja wraz ze zmniejszeniem poczucia wartości
	utrudniony awans społeczny lub zdobycie równej pozycji
utrwalenie pozytywnych cech wynikających ze stereotypów na temat swojej grupy społecznej czy kulturowej (o ile takie istnieją)	powodują „zaszufladkowanie”, przypisanie nieprawdziwej etykiety
	są przyczyną nieporozumień i konfliktów
	utrudniają wykorzystanie potencjału własnego, wywołanego obawą i lękiem potwierdzenia się stereotypu

Źródło: *opracowanie własne* na podstawie: A. Majda, J. Zalewska-Puchała, *Stereotypes activated in intercultural relations*, s. 246.

⁴ J. Leska Ślęzak, *Stereotypy narodowe w świadomości Polaków*, <http://www.studiagdanske.gwsh.gda.pl/tom12/295-304-Leska.pdf>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

Tabela 2. Perspektywa osoby stereotypizującej

KORZYŚCI	STARTY
ułatwią szybką redukcję zbyt dużej ilości informacji i pozwalają na natychmiastową ocenę sytuacji	ograniczają i uproszczają sposób postrzegania świata zniechęcają do poszukiwania i pogłębiania swojej wiedzy
usprawniają komunikowanie i funkcjonowanie we własnej grupie	powodują unikanie innych grup społecznych ograniczając możliwość poznania osób spoza własnej grupy
dają uczucie kontroli nad światem i innymi grupami	ograniczają rozwój i utrudniają otwarcie się na różnorodność i komunikację innymi
są wskazówką w momencie zetknięcia się po raz pierwszy z przedstawicielami obcej grupy kulturowej lub społecznej	są powodem mikro i makronierówności (przemoc, ksenofobia, rasizm, nietolerancja)
wzmacniają poczucie bezpieczeństwa i tożsamość grupową	usprawiedliwiają postępowanie względem osób będących przedmiotem stereotypu
stanowią gotowe wzorce myślenia, nie skłaniają do „wysiłku poznawczego” oraz dostarczają łatwej wiedzy o świecie	potęgują różnice międzykulturowe
	zniekształcają rzeczywistość, tworząc fałszywe obrazy innych ludzi
	Stanowią uogólniony obraz jednostek, nie koncertując się na ich indywidualnych cechach, umiejętnościach

Źródło: *opracowanie własne* na podstawie: A. Majda, J. Zalewska-Puchała, *Stereotypes activated in intercultural relations*, s. 247.

Oczywiście istnieje szansa na zmianę stereotypowych przekonań, jednak w tym celu należałoby przedsięwziąć określone działania tj.: uzyskiwanie pełnej świadomości, że dany pogląd jest stereotypem, poszerzanie swojej wiedzy kulturowej, unikanie przypisywania zachowania jednego przedstawiciela do całej grupy, autorefleksja, nie osądzanie ludzi po pozorach, powstrzymywanie się przed pochopną oceną oraz nieużywanie ogólnych stwierdzeń w odniesieniu do całej grupy („bo oni wszyscy są...”).

1.2. Źródła stereotypów i ich funkcje

Stereotypy są zgeneralizowanym zespołem przekonań obserwatora na temat poszczególnych kultur, czy grup społecznych. Jest z góry przyjętym, uproszczonym założeniem dość często nieuzasadnionym (brak odniesienia do rzeczywistości) i stronniczym na temat zachowań, wyglądu czy też cech osobowościowych i psychicznych danej grupy społecznej, które powstaje poprzez uogólnienia oparte na niekompletnych i nieprawdziwych informacjach. Stereotypy, jako prawda ogólna wydają się być niepodważalne oraz niewymagające jakiegokolwiek weryfikacji.

Analizując zagadnienie stereotypów na myśl nasuwać się może pytanie: *Jak w natłoku codziennych informacji możemy wskazać te, które są stereotypami?* Mianowicie, w każdym stereotypowym stwierdzeniu znajdują się pewne składowe elementy stałe np. tj.:

- mały lub wielki kwantyfikator (np. „wszyscy”, „zawsze”, „każdy”, „wszędzie”);
- nazwa grupy (np. „Cyganie”, „Murzyni”);
- cecha negatywna (np. „kradną”, „leniwi”), rzadziej obojętna lub pozytywna (np. „punktualni”)⁵.

Przykładem stereotypu może być zdanie: *Wszyscy Cyganie kradną*.

Wyróżnić możemy kilka przyczyn, dla których sięgamy po ogólnie przyjęte stereotypy. Przede wszystkim jest to:

- niewiedza, wynikająca z braku kontaktów, zainteresowania czy też braku informacji z własnego doświadczenia;
- zauważalne różnice międzygrupowe, które dotyczyć mogą każdej sfery życia np.: wartości, norm, stylu życia, wyglądu, relacji damsko-męskich itd.;
- rywalizacja, ponieważ to właśnie wtedy zwiększa się lojalność w stosunku do własnej grupy. Jednostka stereotypuje inne grupy poprzez standardy wyznaczane przez grupę do której aktualnie należy⁶.

Każdy człowiek posiada cechy osobowościowe, które wpływają na stosowanie przez nas stereotypów. Zaliczyć do nich możemy: bezrefleksyjność i konformizm, czyli „skłonność do podporządkowywania się i bezkrytyczne akceptowanie obowiązujących norm, wartości i poglądów”⁷. Ponadto, źródło stereotypów mieści się również w czynnikach kulturowo-społecznych, wśród których należy wymienić: *czynniki wychowawcze i socjalizacyjne* (dostarczane przez środki przekazu: telewizję, Internet, książki, rodziców, rówieśników itp.) oraz *czynniki polityczno-ekonomiczne* (istniejące zagrożenie, sprzeczność interesów np. skierowana przeciwko pewnej grupie propaganda polityczna rodząca konflikty społeczne). Najbardziej sprzyjającym środowiskiem do tworzenia się stereotypów są społeczności wielokulturowe, w których współistnieją obok siebie przeróżne grupy społeczne i kulturowe, które nie wyrażają żadnej chęci nawiązania ze sobą efektywnych kontaktów i kooperacji.

W samym tworzeniu i podtrzymywaniu stereotypów dość istotną rolę odgrywają procesy poznawania społecznego, które prowadzić mogą do uprzedzeń, a te z kolei mogą powodować dyskryminację. Charakteryzując stereotypy należy zwrócić szczególną uwagę również na możliwość ich dwuwymiarowego ujęcia. Z jednej strony stanowią one integralną część struktury społecznej, wspólną dla wszystkich członków określonej zbiorowości, a z drugiej funkcjonują one w umyśle danej jednostki. Ponadto, stereotypy mogą mieć charakter indywidualny i wtedy dotyczą jednostek społecznych lub mogą mieć wymiar zbiorowy i wtedy tyczą się całych zbiorowości, czy nawet grup etnicznych. Za przykład stereotypu o charakterze zbiorowym przytoczyć można stereotypy narodowościowe, które są formą świadomości społecznej, która stanowi ważny element stosunków międzynarodowych⁸. Istotę stereotypów należałoby rozpatrywać również w kontekście autostereotypów, które

---

⁵ A. Majda, J. Zalewska-Puchała, *Stereotypes activated in intercultural relations*, file:///C:/Users/justynka/Downloads/26116-41006-1-PB.pdf, [dostęp z dnia: 21.01.2018].

⁶ *Ibidem*.

⁷ Słownik Języka Polskiego, *Konformizm*, <https://sjp.pl/konformizm>, [dostęp z dnia: 21.01.2018].

⁸ M. Bodziany, *Stereotypy narodowościowe w profilach stereotypowej percepcji żołnierzy wielonarodowych jednostek wojskowych*, *Zeszyty Naukowe WSOWL* Nr 3 (157) 2010.

dotyczą postrzegania własnej grupy oraz heterostereotypów powiązanych z grupami obcymi.

Pomimo, że stereotypy kojarzone są ze złymi emocjami spełniają również kilka pozytywnych funkcji, które podzielić możemy na trzy kategorie: funkcje orientacyjne, psychologiczne i społeczne⁹. Do funkcji orientacyjnych zaliczamy przede wszystkim:

- *funkcję porządkującą*, która służy redukcji zbyt dużej ilości informacji w początkowym etapie poznawczym i przyczynia się do uporządkowania ich w mniejsze partie;
- *funkcję kształtującą*, w której stereotyp uzupełnia brakujące dane, gdy posiadamy za mało informacji;
- *funkcję redukującą dysonans poznawczy*, podczas gdy informacje wydają się być sprzeczne, stereotypy ułatwiają odrzucenie mniej przekonującej lub niewiarygodnej wiedzy.

Natomiast funkcje psychologiczne przyczyniają się do zaspokojenia najważniejszych dla człowieka potrzeb, czyli m.in.:

- *funkcję integrującą*;
- *funkcję komunikacyjną*;
- *poczucie bezpieczeństwa*;
- *uczucie przewidywalności zdarzeń*.

Ostatnia z funkcji, czyli funkcja społeczna obejmuje:

- *funkcję manipulacyjną*, gdzie stereotypy są nośnikami specyficznej, jednostronnej informacji o innych jednostkach, którą użyć można w celu zaspokojenia potrzeb;
- *funkcję unifikacyjną*, gdzie grupa do której należymy wydaje się być wewnętrznie zróżnicowana, a inne grupy wydają się być bardziej jednorodne.

1.3. Stereotypy a uprzedzenia

Przez długi czas stereotypy ze względu na swoje powiązania z uprzedzeniami były traktowane synonimicznie. Rozgraniczenia tych dwóch pojęć dokonał amerykański psycholog, Gordon Allport. Za uprzedzenia uznał on myślenie i postrzeganie innych bez dostatecznych podstaw, natomiast stereotypy określił jako zjawisko wtórne samych uprzedzeń¹⁰. Tak więc stereotyp stanowi podstawę do kształtowania się uprzedzeń. Najprościej mówiąc, różnica między uprzedzeniem, a stereotypem tkwi w ich korzeniach – korzenie stereotypów wywodzą się z niewiedzy, korzenie uprzedzeń zaś z podświadomości¹¹. Uprzedzenia są pewnego rodzaju postawą jaką przyjmuje jednostka i w przeciwieństwie do stereotypu obejmuje

---

⁹ I. Pospiszyl, *Patologie społeczne*, Warszawa 2007, Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 50.

¹⁰ J. Bartmiński, *Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnologiczne*, Wyd. UMCS, Lublin 2007, s. 57.

¹¹ W. Welskop, *Edukacja międzykulturowa - relacje między stereotypem, uprzedzeniem społecznym i stygmatyzacją*, https://www.researchgate.net/profile/Wojciech_Welskop/publication/278965797_Edukacja_miedzykulturowa_-_relacje_miedzy_stereotypem_uprzedzeniem_spoecznym_i_stygmatyzacja/links/5588598f08ae347f9bda994e/Edukacja-miedzykulturowa-relacje-miedzy-stereotypem-uprzedzeniem-spoecznym-i-stygmatyzacja.pdfwew, [dostęp:16.01.2018].

znacznie szerszą sferę osobowości człowieka (sferę behawioralną, poznawczą, motywacyjno-emocjonalną). Relacje jakie zachodzą między tymi dwoma zjawiskami przedstawić można w 4 punktach:

1. Uprzedzenia z reguły są wyłącznie negatywne, stereotypy mogą mieć również charakter pozytywny.
2. Uprzedzenia inicjują działania stereotypy natomiast odznaczają się biernością.
3. Uprzedzenia w przeciwieństwie do stereotypów mogą wywoływać gwałtowne emocje.
4. Uprzedzenia poprzedzone są stereotypami, natomiast stereotypy mogą istnieć bez uprzedzeń.

Łączenie obu tych zjawisk w pewnym sensie może zostać uzasadnione faktem, że oba powstają praktycznie w tym samym czasie.

W zależności od celów, uprzedzenia mogą posiadać różne źródła. Przede wszystkim mogą wynikać one z: frustracji, poczucia wyższości, kategoryzacji i rywalizacji¹². Największym problemem wydawać się by mógł fakt, że źródła uprzedzeń nie wykluczają się wzajemnie, jednak tworzą jedną całość. Pierwszym z wymienionych źródeł uprzedzeń jest frustracja, która niewątpliwie związana jest z teorią tzw. *kozła ofiarnego*. Hanna Hamer, psychoterapeutka poznawczo-behawioralna zjawisko to tłumaczy jako: „jednostka lub grupa, niewinna, bezsilna, nielubiana z dowolnego powodu i prowokująca jakoś antypatie, wyróżniająca się na tle całej społeczności, dobrze lub źle”¹³. Zjawisko to uznać można jako skłonność ludzi nieszczęśliwych lub sfrustrowanych do przenoszenia swoich pokładów agresji na osoby lub grupy, które zazwyczaj są nielubiane. Osoby stosujące tę teorię wychodzą z założenia że pokrzywdzonym grupom nic już nie zaszkodzi skoro i tak są dyskryminowani. Drugim źródłem uprzedzeń jest poczucie wyższości określonej grupy nad innymi. Poczucie to wynika przede wszystkim z postrzegania swojej grupy jako lepszej od innej w związku z ogromnym poczuciem silnej więzi z członkami grupy do której się należy. Trzecim ze źródeł uprzedzeń jest kategoryzacja, która jest wyłącznie wytworem umysłu człowieka i dotyczy jego przekonań i poglądów. Kategoryzacja polega na łączeniu ludzi w określone grupy na podstawie podobieństwa. Rywalizację natomiast można zaliczać do zjawisko nieszkodliwego, dopóki nie rozgrywa się ona o dobra najwyższe np. rodzinę, życie. Rywalizacja może być powodem podziałów międzygrupowych i prowadzić do licznych konfliktów.

Rozważając istotę stereotypów szczególną uwagę należy zwrócić na jego cechy charakterystyczne tj.:

- generalizacja treści, która wiąże się z przypisywaniem zazwyczaj negatywnych cech wszystkim członkom określonej społeczności, a także niedostrzeżenie różnic jakie między nimi zachodzą;

---

¹² E. Białopietrowicz, J. Kojkoł, *Stereotypy i uprzedzenia w środowisku studentów Akademii Marynarki Wojennej*, <http://www.amw1.iq.pl/library/File/ZN%202010/17Bialopietrowicz,%20Kojkol.pdf>, [dostęp z dnia: 26.01.2018].

¹³ H. Hamer, *Psychologia społeczna. Teoria i praktyka*, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2005, s.149.

- trwałość, wiąże się z brakiem podatności stereotypu na zmianę pod wpływem informacji, które jemu zaprzeczają, ponadto bardzo trudne jest je obalić natomiast można stosunkowo łatwo je potwierdzić;
- emocjonalny charakter stereotypu, który zazwyczaj wyzwala emocje o charakterze negatywnym;
- społeczny charakter, który zawsze odnosi się do grup;
- werbalność – nie istnieją bowiem stereotypy niewerbalne;
- poznawczo ograniczona treść stereotypu, która nie opiera się na rzetelnych informacjach i jest wiedzą trudną do sprawdzenia¹⁴.

2. WPLYW STEREOTYPÓW NARODOWOŚCIOWYCH NA POWSTAWANIE BARIER KOMUNIKACYJNYCH

Stereotypy możemy zaliczyć niewątpliwie do przyczyn powstawania barier w komunikacji międzykulturowej. Są one siłą sprawczą, która wpływa na postrzeganie innych kultur w dość subiektywnym i uproszczonym wizerunku kulturowym. Stereotypy narodowościowe funkcjonują w świadomości jako określony obraz danej grupy etnicznej/narodowościowej lub ogólnie przyjęte wyobrażenie o cechach jej członków. Stereotypowe postrzeganie członków innej grupy zazwyczaj zabarwione jest wartościująco, dlatego odznaczać się może względnie małą elastycznością. Jednym ze skutków funkcjonowania tożsamości etnicznej jest właśnie powstawanie stereotypów i uprzedzeń. Tożsamość etniczna ma wielką moc, z jednej strony może powodować przemoc i konflikty, a z drugiej może być źródłem siły, która ma wpływ na przetrwanie. Cechą wyróżniającą grupy etniczne spośród innych grup jest przede wszystkim wspólne dziedzictwo kulturowe. Dlatego tożsamości etnicznej nie należy łączyć z tożsamością narodową. Stereotypy narodowe kreują w szczególności obraz narodów i tworzone są w procesie historycznym stanowiąc początek i podstawę konfliktów społecznych. We współczesnych, kulturowo zróżnicowanych społeczeństwach jednostki określonej grupy mniejszościowej mają przypisywane wspólne cechy kulturowe, które odróżniają ją od grupy dominującej, często powodując społeczną dyskryminację¹⁵.

Mimo różnorodności ujęć stereotypów w różnych dziedzinach nauki, wszystkie z nich posiadają jeden wspólny mianownik, czyli subiektywizm w postrzeganiu rzeczywistości społecznej lub innych grup społecznych czy też etnicznych. Jednym z podstawowych źródeł stereotypów narodowościowych jest niewątpliwie historiografia, która pełni rolę selektonera pamięci różnych pokoleń w odniesieniu do historii. Rozpatrywanie stereotypów w ujęciu pamięci historycznej pokoleń dość wyraźnie wskazuje na ich powiązanie z kulturą narodów i zakodowanymi w świadomości społeczności wspólnych doświadczeniach. Stereotypy zazwyczaj przekazywane

---

¹⁴ N. Wójtowicz, *Pojęcie i funkcjonowanie stereotypu*, Musica Sacra Nova Nr 1 [1], Downloads/Wojtowicz_Stereotyp.pdf, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

¹⁵ M. Kofta, *Stereotypy i uprzedzenia: uwarunkowania psychologiczne i kulturowe*, Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN, Warszawa 2004, s. 78.

są i utrwalane w ramach tradycji w mowie potocznej. Niewątpliwie, siła stereotypów wzmacniana jest poprzez autorytety, dzięki czemu wydają być się one nieomylne¹⁶.

W związku z intensyfikacją procesów integracyjnych między społecznościami oraz dyfuzji kultur można stwierdzić, że trwałość stereotypów jest przewartościowana i należałoby dokonać ich rekonstrukcji. Poprzez zachodzące zmiany w rzeczywistości społecznej i kulturowej narody dokonują zmian w swoich postawach wobec innych narodów i kultur. Skupiając się na stereotypach narodowościowych można wskazać ich kilka cech charakterystycznych:

- są przekazywane z pokolenia na pokolenie podlegając nieustannej rekonstrukcji i reinterpretacji;
- są wspólne dla członków danego narodu czy grupy etnicznej;
- będąc składnikami światopoglądów są powiązane z warunkami ekonomicznymi i społecznymi;
- stanowią element światopoglądu zbiorowego, nie rodzą się w izolacji;
- stanowią wyraz myślenia kolektywistycznego¹⁷.

2. OGÓLNE INFORMACJE O RUMUNII

Państwo znajdujące się na południowo-wschodniej części kontynentu europejskiego. Stolicą jest Bukareszt, znajdujący się na południu. Kraj ten sąsiaduje z takimi państwami jak: Węgry, Serbia, Mołdawia, Ukraina oraz Bułgaria. W niewielkiej części graniczą również z Morzem Czarnym¹⁸.

Rumunia jest jednym z najbiedniejszych (zaraz za Bułgarią, z którą sąsiaduje), lecz aktualnie bardzo pręźnie rozwijającym się, krajów Unii Europejskiej, do której została przyjęta w styczniu 2007 roku. Od 1955 roku została uznana za członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych, z kolei marcem 2004 roku zostali zaakceptowani do współpracy w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego¹⁹. Krajobraz państwa jest bardzo malowniczy oraz górzisty. Dla pasjonatów stanowi to idealne miejsce do chodzenia po górach, ponieważ aż jedną trzecią terenów zajmują Karpaty, które zlokalizowane są, w dużej mierze, w regionie Transylwanii²⁰. Dzięki bogatej naturze zyskują każdego roku nowych zwolenników oraz turystów, którzy chętnie wrócą raz jeszcze w tamtejsze rejony, co powoduje rozwój turystyki. Rumunia jest dwunastym co do wielkości krajem Unii Europejskiej. Posiada klimat umiarkowany kontynentalny, mają często bardzo śnieżne oraz mroźne zimy, a lata są nieznacznie upalne.

---

¹⁶ A. Majda, J. Zalewska-Puchała, *op. cit.*, s. 15-17.

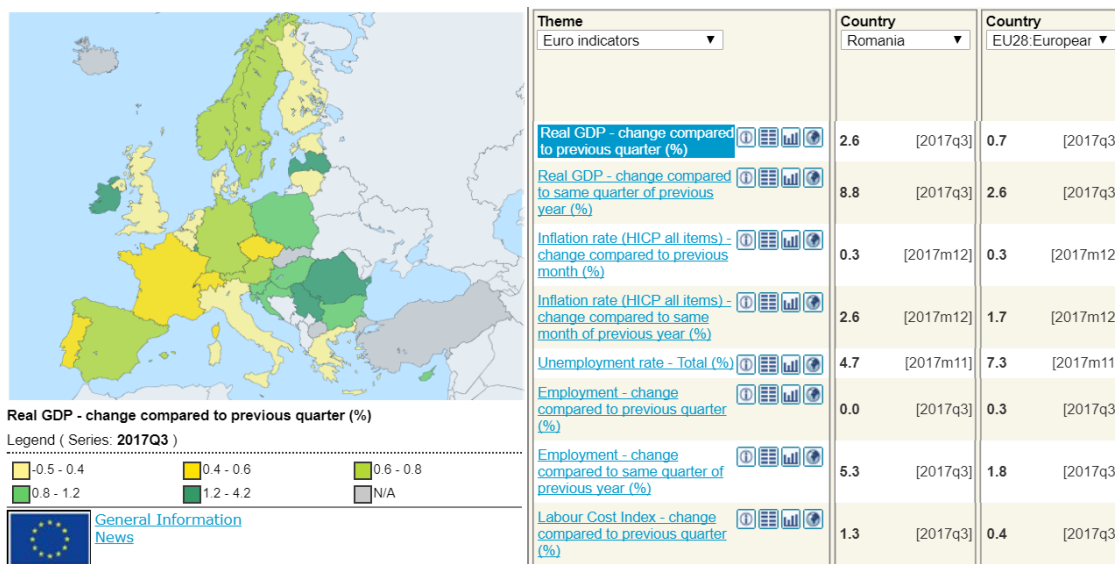
¹⁷ M. Bodziany, M. Marian, *Media a bezpieczeństwo narodowe*, WSOWL, Wrocław 2012, s. 78.

¹⁸ Opracowanie zbiorowe, *Atlas geograficzny, Polska, kontynenty, świat*, Nowa era, 2015.

¹⁹ *Rumunia*, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/romania_pl, [dostęp dnia: 16.01.2018].

²⁰ *Rumunia – podstawowe informacje*, <http://consul-romania.pl/rumunia-podstawowe-informacje/>, [dostęp dnia: 15.01.2018].

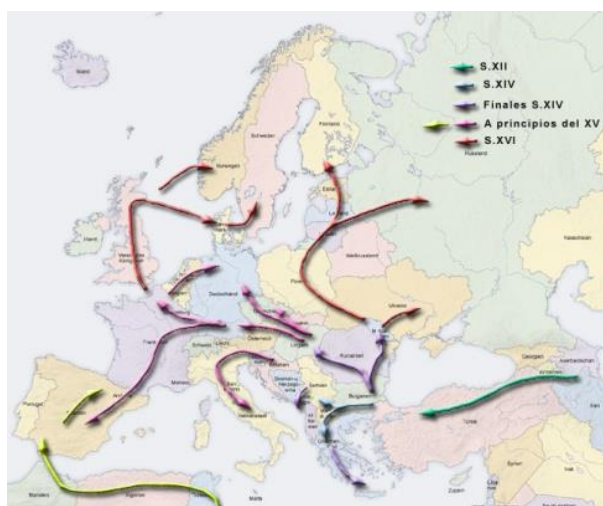

Rys. 1. Rumunia na tle UE

Źródło: <http://ec.europa.eu/eurostat/guip/introAction.do?profile=cpro&theme=euro-ind&lang=en&country1=RO&country2=eu28>, [dostęp dnia 15.01.2018].

3.1. Społeczeństwo rumuńskie (mozaika etniczna i wyznaniowa) oraz Romowie

Aby zrozumieć wywodzące się stereotypy dotyczące Rumunii oraz Rumunów trzeba dobrze przeanalizować pochodzenie tamtejszej ludności. Dla niektórych osób, niechcących zmieniać swoich poglądów, które wywodzą się często z nieświadomości społecznej, osoba pochodzenia Rumuńskiego oraz Rom (potocznie zwany Cyganem) wywodzi się z tej samej grupy społecznej. Choć Romowie są najbardziej liczną grupą etniczną ich pochodzenie przez bardzo długi okres było nie do końca znane.

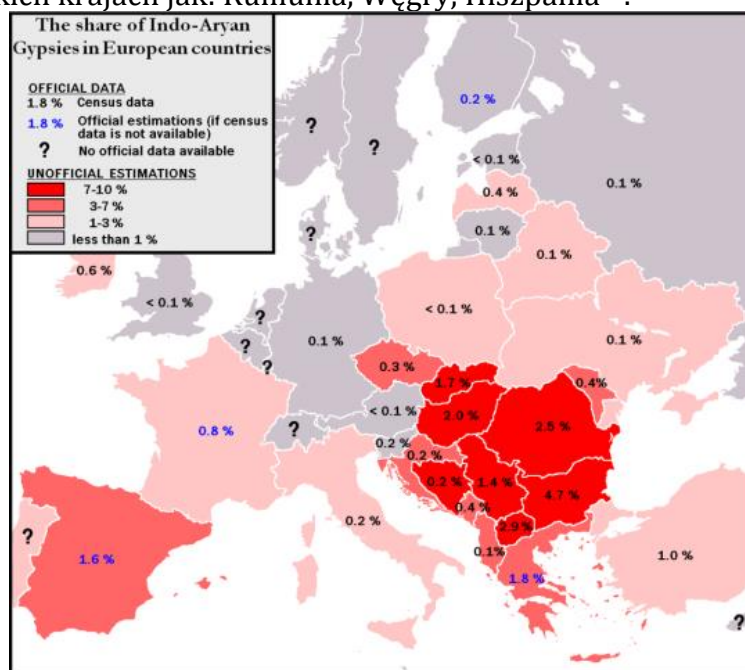

Rys. 2. Migracje Romów

Źródło: <https://owlcation.com/humanities/The-Gypsies>, [dostęp dnia 15.01.2018]

Trzeba tutaj zaznaczyć, że ludność Romska nie wywodzi się z pięknego kraju jakim jest Rumunia. Powszechnie wiadomo, iż przybyli oni z terenów Indii. Zaczęli

swoją emigrację już kilka stuleci temu, a ich celem nie miały być tylko tereny kontynentu Europejskiego lecz również Australia, Ameryka. Największa część osiedliła się w Europie na terenach Bułgarii, jednakże można bardzo dużą część etniczną znaleźć również w takich krajach jak: Rumunia, Węgry, Hiszpania²¹.

Rys. 3. Populacja Romów w Europie

Źródło: <https://thraxusares.wordpress.com/tag/ardeal/page/6/>, [dostęp dnia 15.01.2018]

Przez nazwę „Rom” większość społeczeństwo uważa, iż są oni Rumunami. Jeśli mamy przeanalizować ich społeczeństwo, trzeba wziąć pod uwagę, że od lat przemierzali się w celu wyszukania lepszych warunków życia. Większość z nich była handlarzami, co można zauważyć nawet w teraźniejszych czasach. Posiadają oni bardzo silne więzi z rodziną, dlatego w ich kulturze niesamowicie ważnymi świętami są narodziny, pogrzeby oraz zaślubiny. Budzi się u nich bardzo silne poczucie autorytetu do przywódcy, który jest odpowiedzialny za cały ród²². Stereotypy z tym związane zostaną przedstawione w następnym podrozdziale.

Rumuni to narodowość licząca około 24 miliony ludności, zamieszkujący przede wszystkim tereny swojego kraju oraz Mołdawię, której większość terenów znajduje się obecnie pod zwierzchnictwem Rumunii, (istnieje region zwany *Mołdawią*, jest to teren północno-wschodniej Rumunii) jednakże różni się od siebie przede wszystkim większymi wpływami Rosyjskimi w kulturze oraz tradycji. Do XIX wieku nazywani oni byli *Wołochami*, a ich kraj *Wołoszczyzną* (tak samo jak i historyczna kraina tego kraju). Wywodziło się to od rodzaju uprawianej gospodarki²³.

Coraz więcej młodzieży Rumuńskiej wyjeżdża w poszukiwaniu zarobków oraz aby odnaleźć lepszej jakości warunki życia do krajów takich jak: Niemcy,

²¹ J. Haywood, *The Great Migrations from the Earliest Humans to the Age of Globalization*, London, 2009, s. 142.

²² *Cyganie – kim są i skąd właściwie pochodzą*, <http://consul-romania.pl/cyganie-kim-sa-i-skad-wlasciwie-pochodza/>, [dostęp dnia: 15.01.2018].

²³ Kurt W. Treptow, (red.): *A History of Romania Iași*, The Center for Romanian Studies, 1997.

Wielka Brytania oraz ze względu na podobny język oraz łatwość w porozumiewaniu się wyruszają do Włoch bądź Hiszpanii²⁴.

3.2. Podstawowe stereotypy dotyczące Rumunów

Można się spotkać z wieloma stereotypami dotyczącymi Rumunów. Niestety nawet rozmawiając ze starszym pokoleniem – naszymi dziadkami, niekiedy rodzicami – możemy spotkać się z sformułowaniem panujących myśli stereotypowych. Jest to często ulokowane w naszej świadomości społecznej, pogłoski przekazywane z pokolenia na pokolenie. Starsze pokrojenia nie podróżują już więc często jest to dla nich obraz kraju oraz ludności zamieszkującej sprzed około 40 lat. Celem pracy jest weryfikacja kilku z nich.

1. Rumunia jako kraj Cyganów

Oczywiście jest to błędne stwierdzenie, ponieważ Cyganie (inaczej nazywani ROMAMI) nie zamieszkują tylko terenów Rumunii, można nawet stwierdzić, że nie jest to najbardziej popularny kraj dla nich. Rumuni uważają, że ich pochodzenie wywodzi się z Rzymu. Dlatego do XIX wieku nazywali się "Romani" co było przypisywane "ROME" czyli "Rzymowi". Dla rodzimej ludności terenów Rumuńskich jest to obraźliwe. Romowie kojarzą się każdemu z ubóstwem, żebraniem. Niekiedy jednak starają się wyrwać ze swoich korzeni i zaczynają się edukować w walce o lepszą przyszłość, jednak jest ich mało.

2. Rumunia kraj ludzi niewyedykowanych

Zmiany w Rumuńskim systemie nauczania miały miejsce od 1990 roku, gdy tylko zniesiono komunizm w kraju.

Wykształcenie w Rumunii z każdym rokiem staje się coraz lepsze, poziom edukacji wzrasta wraz z ilością zainteresowanych uczniów do samokształcenia oraz pogłębiania wiedzy. Szkolnictwo w Rumunii jest podobne do aktualnie wyglądającego programu w Polsce. Najpierw trzeba skończyć 9 klas w szkole podstawowej, by następnie kierować się wyżej i móc wybrać liceum, które trwa 4 lata²⁵. Dość często można się spotkać z osobami, które zainwestowały w rozwój militarny. Posiadają więc licea oraz akademie, które kształcą przyszłych oficerów. Możliwe, iż zyskuje to taką sławę, ponieważ po skończeniu studiów oficerskich mają zapewnioną pracę oraz dobre warunki życia. Ich armia składa się z 3 rodzajów sił zbrojnych: Wojska Lądowe, Siły Powietrzne oraz Marynarka Wojenna. Wojska na terenie kraju niedawno przechodziły modernizację, aby unowocześnić siły oraz środki przez nich posiadane²⁶.

Głównym problemem związanym ze szkolnictwem na terenie Rumunii są biedne wioski, z których niejednokrotnie ciężko wyjechać do bardziej cywilizowanych części kraju. Trzeba jednak zauważyć, że jest to coraz mniejszy problem,

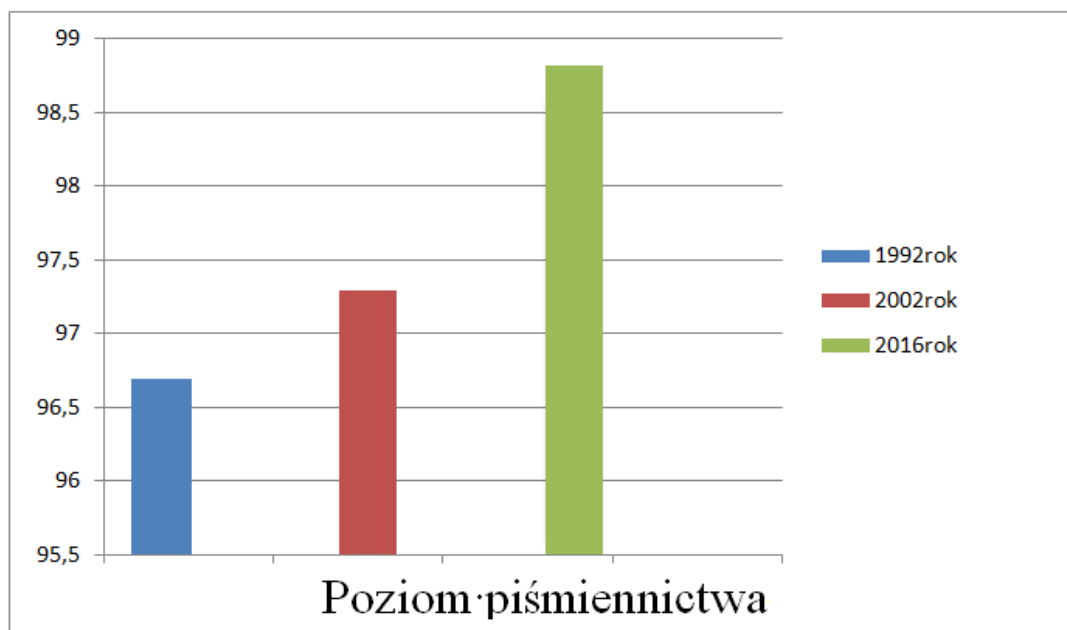
---

²⁴Statystyka dotycząca migracji i populacji migrantów, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/pl, [dostęp dnia 15.01.2018].

²⁵ *The Romanian Educational System*, <http://www.fulbright.ro/educational-advising-center/experience-romania/the-romanian-educational-system>, [dostęp z dnia: 17.01.2018].

²⁶ *Rumuńskie siły zbrojne*, <http://consul-romania.pl/rumunskie-sily-zbrojne/>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

a oświata staje się bardziej rozpowszechniana. Według najnowszych źródeł stopień analfabetyzmu maleje. Poziom alfabetyzacji wśród młodzieży powyżej 15 roku życia w 1992 roku wynosił 96,7 procent, w 2002 roku osiągnęli wynik 97,3. Jednak aktualnie aż 98,8 procent tamtejszej młodzieży jest piśmiennych²⁷. Co jest bardzo dobrym wynikiem.

Rys. 4. Poziom piśmiennictwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://knoema.com/atlas/Romania/Adult-literacy-rate>, [dostęp: 15.01.2018].

Dodatkowo trzeba zaznaczyć, iż poziom języków jest wysoki. Najczęściej uczniowie wybierają aż trzy języki obce. Dobrze opanowują znajomość języka angielskiego, niemieckiego oraz francuskiego bądź włoskiego. Około 30% populacji posługuje się językiem angielskim niezmiernie swobodnie²⁸. Przykładowo większość Rumunów spotkanych przypadkowo potrafi nawiązać kontakt z osobą nieznającą języka rumuńskiego. Filmy puszczane są jedynie z napisami rumuńskimi więc osoby są bardziej obyte z angielskim słownictwem.

3. Bezpańskie psy są wszędzie

Ten stereotyp można uznać za połowicznie prawdziwy. Coraz więcej psów jest łapanych, ponieważ ludność rumuńska zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństw związanych z bezpańskimi psami będącymi wszędzie. Niejednokrotnie przemierzając kraj można spotkać leżące na poboczach psy. Jednak na terenach miast nie widać tego zjawiska.

²⁷ L. Cassin, *Six Facts About Education in Romania*, <https://borgenproject.org/6-facts-about-education-in-romania/>, [dostęp z dnia: 17.01.2018].

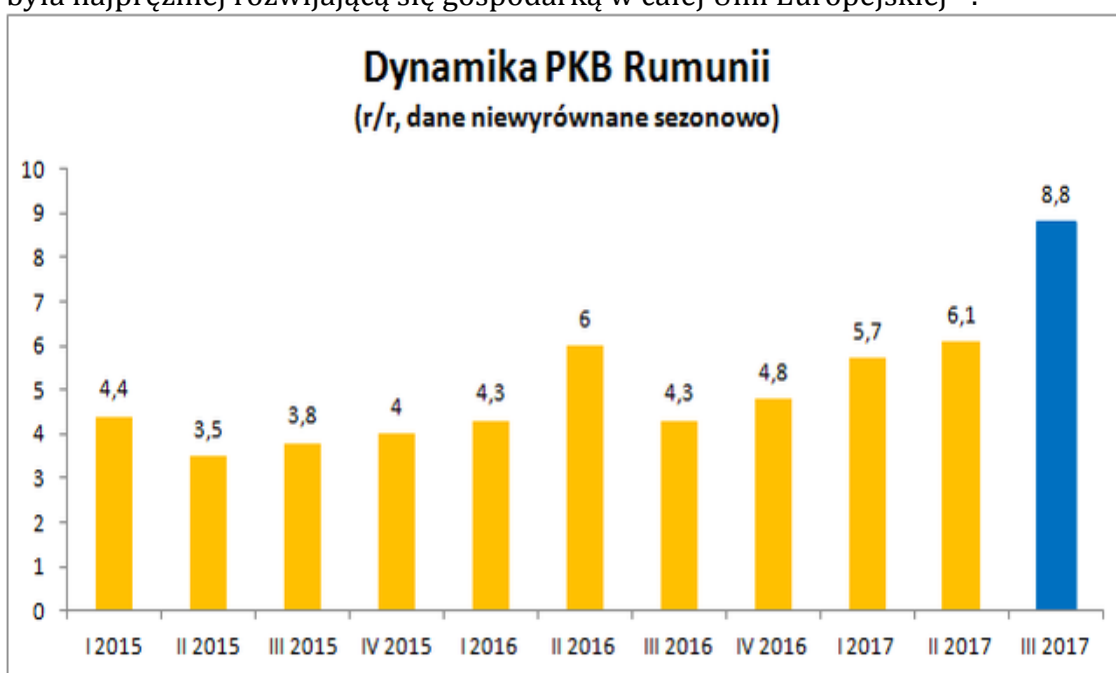
²⁸ A. Pariona, *What Language Do They Speak In Romania?*, <https://www.worldatlas.com/articles/what-language-do-they-speak-in-romania.html>, [dostęp z dnia: 15.01.2018].

4. Rumuńskie miasta są bardzo brudne

Zdecydowanie większość rumuńskich miast może poszczycić się wielką dbałością o czystość. Przykładem może być Alba Iulia, której ulice są bardzo czyste, nie widać śmieci, trawa idealnie przystrzyżona, a rośliny posadzone bujnie na terenie cytadeli oraz poza nią są bardzo zadbane. Dodatkowo według Francuskiego Magazynu "We Demain", które przedstawiło listę 100 największych miast, które mają bardzo świeże powietrze wyróżniło na pierwszym miejscu Cluj-Napokę. Jest to drugie najliczniejsze akademickie miasto w Rumunii²⁹.

5. Rumuni są bardzo biedni

Koszty utrzymania w Rumunii nie są wysokie więc równoznaczne jest to z niższymi zarobkami. Jednak według danych z 2017 roku Rumuńska gospodarka była najprężniej rozwijającą się gospodarką w całej Unii Europejskiej³⁰.

Rys. 5. Wzrost PKB Rumunii

Źródło: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Rumunia-zadziwia-ekonomistow-Wzrost-PKB-powyzej-8-proc-7555564.html>, [dostęp: 15.01.2018].

6. Wampira spotkać można właśnie w Rumunii

Dracula, (który był hospodarem³¹ wołoskim, żyjącym w XV wieku), a w rzeczywistości Vlad Țepeș przez swoje okrucieństwo podczas misji ochrony chrześcijaństwa otrzymał przydomek "Dracul" co oznaczało "Diabła", następnie jego nazwa

²⁹ Cluj-Napoca tops the list of cities with best air quality in Europe, <http://www.business-review.eu/featured/cluj-napoca-tops-the-list-of-cities-with-best-air-quality-in-europe-64994>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

³⁰ O. Posirca, Romania's economic growth accelerates to 8.8 pct in Q3, says INS, <http://www.business-review.eu/news/romanas-economic-growth-accelerates-to-8-8-pct-in-q3-says-ins-152442>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

³¹ Hospodar, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/hospodar.html>, [dostęp: 18.01.2018].

ewoluowała i został przekształcony na "Drăculea" co było równoznaczne z "Synem Diabła"³². Duży rozgłos wzbudziła książka "Dracula" napisana przez Bramę Stockera, opowiadająca historię przerażającego, żądnego ludzkiej krwi potwora, który zamieszkiwał tereny Rumunii, a dokładniej jego zamek zlokalizowany był w Transylwanii. Takie opowieści spowodowały, że naiwni śmiałkowie uwierzyli, że prawdziwego wampira można nadal spotkać na terenach Rumunii. Aktualnie cały region Transylwanii (inaczej zwany Siedmiogrodem, który zlokalizowany jest Wyżynie Transylwańskiej, otoczona jest praktycznie z każdej strony górami – Karpatami³³) posiada duży dodatkowy dochód związany z turystyką. Biorąc pod uwagę historyczne aspekty, obecnie mieszkańcy tamtejszych terenów zarabiają bardzo dużo na turystyce oraz pamiątkach związanych z wampirami. Jednak jak wiadomo każdemu z nas one nie istnieją. Jest to jedynie tak zwany chwyt marketingowy.

PODSUMOWANIE

Stereotypowe przekonania dość głęboko zakorzenione są w naszej podświadomości. Ze względu na ich trwałość, zmiana ich wydawać by się mogła bardzo trudnym procesem. Jeżeli skoro tak łatwo je przyswajamy to tak samo możemy się ich oduczyć. Wszystko zależy od tego, w jaki sposób nowa i niezgodna z naszym wyobrażeniem informacja zostanie nam przedstawiona. Duży wpływ na wyzbycie się stereotypów ma także fakt, czy jesteśmy w stanie traktować je tylko jak wstępne wskazówki podczas pierwszego zetknięcia z przedstawicielami innych kultur. Stereotypowe myślenie powinno poddawać się modyfikacji na podstawie konkretnej i osobistej komunikacji z przedstawicielami danej grupy, a następnie ich weryfikację i ostateczne wyzbycie się ich. Bardzo ważnym czynnikiem jest niepozostawanie zdatnym na zasłyszane stereotypy. Jeśli chcemy poznać czyjąś kulturę, kraj oraz obyczaje, wówczas najlepiej jest się wybrać samemu i ocenić według własnych przeżyć. Niejednokrotnie, aby stworzyć niekorzystny wizerunek jakiegoś państwa, narodowości bądź miejsca wystarczy poznać jedną nieodpowiednią osobę. Ludzie, którzy posiadają czas oraz możliwości przede wszystkim finansowe do zwiedzania ciekawych miejsc, które były interesujące wiele lat temu, a teraz przeszły prawdopodobnie wielką odnowę. Podróżnicy powinni uświadamiać ludzi o zmianach, które potrafią nawet mieć miejsce z miesiąca na miesiąc oraz w taki sposób walczyć ze stereotypami. Rumunia jest krajem dynamicznie się rozwijającym, a ludność rumuńska jest niesamowicie gościnna oraz pomocna. Warto im dać szansę na poznanie.

BIBLIOGRAFIA:

1. H. Hamer, *Psychologia społeczna. Teoria i praktyka*, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2005.
2. I. Pospiszył, *Patologie społeczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.

---

³² J. Demel, *Historia Rumunii*, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 1970, s. 130–132

³³ Ł. Galusek, A. Dumitru, T. Poller, *Transylwania. Twierdza rumuńskich Karpat (Regiony)*, Kraków, wyd. Bezdroża, 2003, s. 49–50.

3. J. Bartmiński, *Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnologiczne*, Wyd. UMCS, Lublin 2007.
4. J. Demel, *Historia Rumunii*, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 1970.
5. J. Haywood, *The Great Migrations from the Earliest Humans to the Age of Globalization*, London, 2009.
6. Ł. Galusek, A. Dumitru, T. Poller, *Transylwania. Twierdza rumuńskich Karpat (Regiony)*, Kraków, wyd. Bezdroża, 2003.
7. M. Bodziany, M. Marian, *Media a bezpieczeństwo narodowe*, WSOWL, Wrocław 2012.
8. M. Bodziany, *Stereotypy narodowościowe w profilach stereotypowej percepcji żołnierzy wielonarodowych jednostek wojskowych*, Zeszyty Naukowe WSOWL Nr 3 (157), Wrocław 2010.
9. M. Kofta, *Stereotypy i uprzedzenia: uwarunkowania psychologiczne i kulturowe*, Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN, Warszawa 2004.
10. Opracowanie zbiorowe, *Atlas geograficzny. Polska, kontynenty, świat*, Nowa Era, 2015.
11. Treptow, Kurt W. (red.): *A History of Romania Iași, The Center for Romanian Studies*, 1997.

Źródła internetowe

1. A. Majda, J. Zalewska-Puchała, *Stereotypes activated in intercultural relations*, <file:///C:/Users/justynka/Downloads/26116-41006-1-PB.pdf> , [dostęp z dnia: 21.01.2018].
2. A. Pariona, *What Language Do They Speak In Romania?*, <https://www.worldatlas.com/articles/what-language-do-they-speak-in-romania.html>, [dostęp dnia 15.01.2018].
3. *Cluj-Napoca tops the list of cities with best air quality in Europe*, <http://www.business-review.eu/featured/cluj-napoca-tops-the-list-of-cities-with-best-air-quality-in-europe-64994>, [dostęp: 16.01.2018].
4. *Cyganie – kim są i skąd właściwie pochodzą*, <http://consul-romania.pl/cyganie-kim-sa-i-skad-wlasciwie-pochodza/>, [dostęp z dnia: 15.01.2018].
5. E. Białopietrowicz, J. Kojkoł, *Stereotypy i uprzedzenia w środowisku studentów Akademii Marynarki Wojennej*, <http://www.amw1.iq.pl/library/File/ZN%202010/17Bialopiotrowicz,%20Kojkol.pdf>, [dostęp z dnia: 26.01.2018].
6. *Hospodar*, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/hospodar.html>, [dostęp: 18.01.2018].
7. J. Błuszkowski, *Przemiany stereotypów narodowych w procesie transformacji systemowej w Polsce*, <http://biblioteka.oapuw.pl/wp-content/uploads/2013/03/buszkowski-przemiany-stereotypw-narodowych.pdf>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].
8. J. Leska Ślęzak, *Stereotypy narodowe w świadomości Polaków*, <http://www.studiagdanskie.gwsh.gda.pl/tom12/295-304-Leska.pdf>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

9. L. Cassin, *Six Facts About Education in Romania*, <https://borgenproject.org/6-facts-about-education-in-romania/>, [dostęp z dnia: 17.01.2018].
10. N. Wójtowicz, *Pojęcie i funkcjonowanie stereotypu*, *Musica Sacra Nova* Nr 1 [1], *Downloads/Wojtowicz_Stereotyp.pdf*, [dostęp z dnia: 16.01.2018].
11. O. Posirca, *Romania's economic growth accelerates to 8.8 pct in Q3, says INS*, <http://www.business-review.eu/news/romaniyas-economic-growth-accelerates-to-8-8-pct-in-q3-says-ins-152442>, [dostęp z dnia: 16.01.2018].
12. *Rumunia*, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/romania_pl, [dostęp z dnia: 16.01.2018].
13. *Rumunia – podstawowe informacje*, <http://consul-romania.pl/rumunia-podstawowe-informacje/>, [dostęp z dnia: 15.01.2018].
14. *Rumuńskie siły zbrojne*, <http://consul-romania.pl/rumunskie-sily-zbrojne/>, [dostęp: 16.01.2018]
15. Słownik Języka Polskiego, *Konformizm*, <https://sjp.pl/konformizm>, [dostęp z dnia: 21.01.2018].
16. *Statystyka dotycząca migracji i populacji migrantów*, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/pl, [dostęp z dnia: 15.01.2018].
17. *The Romanian Educational System*, <http://www.fulbright.ro/educational-advising-center/experience-romania/the-romanian-educational-system>, [dostęp: 17.01.2018].
18. W. Welskop, *Edukacja międzykulturowa - relacje między stereotypem, uprzedzeniem społecznym i stygmatyzacją*, https://www.researchgate.net/profile/Wojciech_Welskop/publication/278965797_Edukacja_miedzykulturowa_-_relacje_miedzy_stereotypem_uprzedzeniem_spolecznym_i_stygmatyzacja/links/5588598f08ae347f9bda994e/Edukacja-miedzykulturowa-relacje-miedzy-stereotypem-uprzedzeniem-spolecznym-i-stygmatyzacja.pdfwew, [dostęp z dnia: 16.01.2018].

COMMUNICATION AS A RECIPE FOR THE CRISIS

Abstract: *The main purpose of this paper is to present basic stereotypes about Romania. The article shows origin and differences of stereotypes and prejudice. Also there was mentioned functions which stereotypes provide. Authors tried to present the main problems regarding the reluctance to learn about new cultures and the lack of commitment to the verification of generally accepted stereotypes.*

Key words: *stereotypes, prejudice, Romania, Roms*